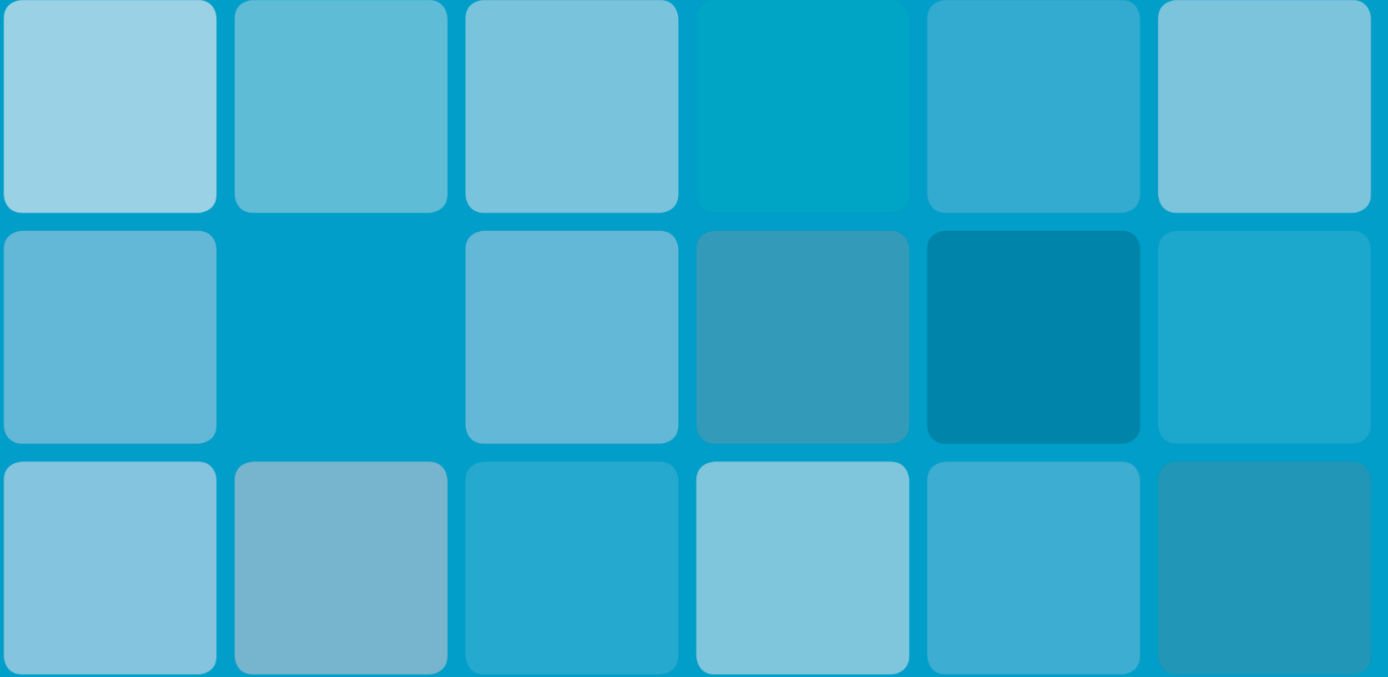

**T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI**
Temel Eğitim Genel Müdürlüğü

HUKUK VE ADALET DERSİ
ÖĞRETİM PROGRAMI
(Ortaokul 6, 7 veya 8. Sınıf)

**T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Temel Eğitim Genel Müdürlüğü**

**HUKUK VE ADALET DERSİ
ÖĞRETİM PROGRAMI
(Ortaokul 6, 7 veya 8. Sınıf)**

İÇİNDEKİLER

ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN TEMEL FELSEFESİ	3
ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN GENEL AMAÇLARI.....	3
ÖĞRETİM PROGRAMI'NDA TEMEL BECERİLER	4
ÖĞRETİM PROGRAMI'NDA DEĞERLER EĞİTİMİ	5
ÖĞRETİM PROGRAMI'NDA REHBERLİK.....	5
ÖĞRETİM PROGRAMI'NDA ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME YAKLAŞIMI	6
ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN UYGULANMASINDA DİKKAT EDİLECEK HUSUSLAR.....	6
ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN YAPISI	8
KAZANIM VE AÇIKLAMALARI	10
1. ÜNİTE: YAŞAMIMIZDA HUKUK VE ADALET	10
2. ÜNİTE: HAKLARIMIZ VE SORUMLULUKLARIMIZ	10
3. ÜNİTE: HUKUKİ SORUNLARIMIZ	10
4. ÜNİTE: HUKUKİ ÇÖZÜMLERİMİZ.....	11

ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN TEMEL FELSEFESİ

Zamana ve toplumun ihtiyaçlarına göre şekillenen eğitim öğretim faaliyetleri son yıllarda hızlı bir değişim içerisinde girmiş ve yapılan reformlarla birlikte günümüzde yeni anlamlar kazanmıştır. Bugün, bireylerden bilgiyi anlamlandırarak yeni bilgiler üretmeleri beklenmektedir. Başka bir ifadeyle, kendisine sunulan bilgiyi olduğu gibi kabul edip yönlendirilmeyi ve biçimlendirilmeyi bekleyen bireyler değil, bilgiyi yorumlayarak yeni bilgilere ulaşma sürecine etkin bir şekilde katılan bireyler olmaları istenmektedir. Çünkü hızla artan bilgi karşısında her şeyi bilmek yerine hangi bilgiyi nerede ve nasıl kullanacağını bilen bireylere ihtiyaç vardır. Dolayısıyla bireylerin yetiştirilmesinde öğretim programları ve öğretim programlarının temel felsefesi ayrı bir önem taşımaktadır.

Öğrenme süreçleri, birbirinden bağımsız değildir. Önceki bilgilerin ve yaşantıların yeni öğrenmeler için temel teşkil ettiği ve öğrenmede bağlamın etkili olduğu bilinen bir gerçektir. Herhangi bir bağlamla ilişkisi olmayan kural ve ilkeler hazırbulunmuşluğu yetersiz olan öğrenciler için çok az anlam ifade eder. Bilgi, her birey tarafından öznel bir şekilde hem kişisel hem de sosyal olarak yapılandırılır. Başka bir ifadeyle, öğrenme zihinsel bir işlem süreci gerektirdiği gibi sosyal bir etkileşimi de gerektirir. Dolayısıyla bilginin zihinsel yapılanma sürecinde bireyin içinde bulunduğu kültüre ait değerlerin, toplumsal yapının ve inançların etkisi mevcuttur. Bilgiyi yapılandırma öğrenileni açıklama, ifade etme ya da göstermeyi gerektirir. Öğrenme sürecinde etkin olmak bilgiyi yapılandırmak için gereklidir, ancak yeterli değildir. Bilgiyi yapılandırma sürecini etkin kılmak için yaşantıya dönüştürmek esastır.

Bu bağlamda Seçmeli Hukuk ve Adalet Dersi Öğretim Programı yaşayarak öğrenmeyi merkeze alan ve öğrencilere hukuk okuryazarlığı becerileri kazandırmayı amaçlayan bir anlayışla hazırlanmıştır. Programla öğrencilerde hukuk ve adalet bilincinin erken yaşlarda geliştirilmesi istenmektedir. Ayrıca öğrencilerin koruyucu hukuk uygulamaları kapsamında hukuki sorunları ele alma, haklarını bilme ve haklara eşlik eden sorumlulukları tanıma, haklarını arama ve adalet erişim konularında yeterlilik geliştirmeleri beklenmektedir. Hak arama yolları ile ne zaman ve nasıl harekete geçilmesi gerektiğini öğrenme, hakların hukukla güvence altına alındığını fark etme, adalet sistemi ve uygulayıcılarını tanıma ile uzlaşma kültürünü oluşturma konularında duyarlılık geliştirilmesi amaçlanmaktadır. Bununla birlikte günlük yaşamda makul olma, özel gereksinimli bireylerin de haklarına saygı gösterme, adil olma, adaletle güvenme ve hukukun üstünlüğünü kabul etme gibi olumlu tutumların da geliştirilmesi hedeflenmektedir. Böylelikle öğrenciler başkalarının hakkına saygı duymayı öğrenecek ve bunu günlük yaşamlarına yansıtabilecektir. Öğrencilerin hem öz saygısı ve hak arayışı gelişecek hem de öğrenciler insan olmaktan doğan haklarının yanında görev ve sorumluluklarının da bilincinde olacaktır. Ayrıca öğrencilerin hukuk bilinci ve adalet duygusunu içselleştirebilmeleri amacıyla toplumsal değerlerin kazandırılmasına da önem verilmiştir. Bu şekilde hukuk ve adalet bilincini geliştirme yoluyla öğrencilerin ahlaki gelişimlerine de katkı sağlanmış olacaktır. Program, okul içi ve okul dışı öğrenme faaliyetlerini önemsemiş, öğrenci merkezli öğretim strateji, yöntem ve tekniklerinin yanı sıra sürece dayalı ölçme değerlendirme araç ve yöntemlerinin kullanılmasına fırsat verecek şekilde yapılandırılmıştır.

ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN GENEL AMAÇLARI

Seçmeli Hukuk ve Adalet Dersi Öğretim Programı, 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu'nda ifade edilen Türk Millî Eğitimi'nin Genel Amaçları ile Temel İlkeleri esas alınarak hazırlanmıştır. Programın temel amacı; hukuk ve adalet bilinci gelişmiş hukuk okuryazarı bireyler yetiştirmektir.

Ortaokul öğrencilerine hukuk ve adaletle ilgili temel hukuki bilgi, beceri ve değerler kazandırmayı hedefleyen Seçmeli Hukuk ve Adalet Dersi Öğretim Programı çerçevesinde öğrencilerin hukuk ve adaletin gerekliliğine inanarak birey ve toplum yaşamına etkilerini kavramaları hakların hukuki yollarla aranması gerektiğini bilmeleri ve bunun için kişisel sorumluluklarını fark etmeleri; hukuka aykırı durumların neden ve sonuçlarını ortaya koyarak hukuki uyuşmazlıkları barışçıl yollarla çözmeye istekli olmaları ve hukuki uyuşmazlıkların çözümünde görevli kişi, kurum ve kuruluşları genel olarak bilmeleri beklenmektedir.

Öğrenme etkinliklerinin planlanmasında ve öğretim materyallerinin hazırlanmasında, genel amaçlarla kazanımlar bir bütünlük içinde değerlendirilmelidir.

ÖĞRETİM PROGRAMI'NDA TEMEL BECERİLER

Beceri, görevleri yerine getirmek ve sorunları çözmek için bilgiyi kullanma ve uygulama yeteneği olarak kabul edilebilir. Becerinin sınırlarından söz edilemeyeceği gibi değişen bilgi ve koşullara göre becerinin düzeyinin de farklılaşabileceği bilinmelidir. Bireyler hayat boyu çeşitli becerileri aşama aşama geliştirirler.

Beceriye geliştirebilmek için bilmek, harekete geçmek ve uygulamak önemlidir. Bilmek, bir iş ya da görevle ilgili bilgilere sahip olmak; harekete geçmek, uygulama öncesinde iş ya da görevle ilgili bilişsel, duygusal ve fiziksel kaynaklara ulaşmak; uygulamak ise bu kaynakları kullanarak görevi yerine getirmek şeklinde düşünülebilir. Beceri ne bilgi, ne davranış ne de uygulama bilgisidir; bunlar sadece becerinin oluşum sürecini oluşturan kaynaklardır.

Beceri öğretimi bilgi öğretiminden farklıdır. Beceri; basit bir şekilde aktarılamaz, kitap veya çeşitli kuramlara dayalı bilgilerle ve yönlendirmelerle de geliştirilemez. Bu nedenle, beceri öğretiminde amaç öğrenciye çeşitli bilgiler aktarmak değil, tam tersine öğrenenin bir işi yapma gücüne ulaşmasını sağlamaktır.

Seçmeli Hukuk ve Adalet Dersi Öğretim Programı, hukuk ve adalet bilinci gelişmiş hukuk okuryazarı bireyler yetiştirmek amacıyla becerilere önem vermiştir. Bu programdaki beceriler belirlenirken 2/1/2016 tarih ve 29581 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi'nde yer alan anahtar yetkinlikler (anadilde iletişim, yabancı dilde iletişim, matematiksel yetkinlik ve bilim/teknolojide temel yetkinlikler, dijital yetkinlik, öğrenmeyi öğrenme, sosyal ve vatandaşlıkla ilgili yetkinlik, inisiyatif alma ve girişimcilik, kültürel farkındalık ve ifade) dikkate alınmıştır. Bununla birlikte hukuk ve adalete ilişkin beceri öğretimi üzerine yapılan çalışmalar, programdaki becerilerin belirlenmesinde etkili olmuştur. Anahtar yetkinlikler esas alınarak Seçmeli Hukuk ve Adalet Dersi Öğretim Programı'nda yer alan beceriler aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

Tablo 1: Seçmeli Hukuk ve Adalet Dersi Öğretim Programı Becerileri

1. Araştırma	11. İş Birliği
2. Bilgi ve İletişim Teknolojilerini Kullanma	12. Karar Verme
3. Çatışma Çözme	13. Kariyer Bilinci Geliştirme
4. Eleştirel Düşünme	14. Kendini Koruma
5. Empati	15. Kendini Tanıma
6. Girişimcilik	16. Kurallara Uyma
7. Gözlem	17. Öz Yönetim
8. Hakkını Arama	18. Öz Denetim
9. İletişim	19. Sorun Çözme
10. İnisiyatif Alma	20. Yaratıcı Düşünme

ÖĞRETİM PROGRAMI'NDA DEĞERLER EĞİTİMİ

Okullardaki değer eğitiminin temel amaçlarından biri öğrencilerin sağlıklı, tutarlı ve dengeli bir kişilik geliştirmelerini sağlamaktır. Çünkü değerler, insanın tutum ve davranışlarını biçimlendirmede önemli bir role sahiptir. Millî eğitimin nihai hedefi de öğrencileri sağlıklı, mutlu bir şekilde hayata hazırlamak, iyi insan ve iyi vatandaş olmalarını sağlayacak bilgi, beceri, tutum, davranış ve alışkanlıklarla donatmaktır. Bu bağlamda değerler sisteminin eğitim süreci içerisinde kazandırılması ve yeni nesillere aktarılması kültür devamlılığı açısından da son derece önemlidir.

Günümüz demokratik toplumlarında insan ilişkilerini düzenleyen pek çok değer bulunmaktadır. Evrensel hukuk değerlerini tanıyan, benimseyen ve bunları içselleştirerek davranışa dönüştüren bireyler yetiştirmede öğretim programlarının katkısı göz ardı edilemez. Öğretim programında yer alan evrensel hukuk değerleri, öğrencilere hissettirilerek örtük bir şekilde kazandırılmaya çalışılmalıdır. Öğrencilerin aynı zamanda ahlaki gelişimlerini de bütünüyle destekleyecek değerler eğitiminde öğretmen becerisi ön plana çıkmaktadır. Değerleri kazandırma sürecinde rehber olan öğretmen, öğretim programında yer verilen bilgi ve becerileri kazandırmanın yanı sıra neyin iyi ve doğru olduğunu model olarak ve etkinlikler yoluyla vermelidir. Bu anlayış doğrultusunda hazırlanan Seçmeli Hukuk ve Adalet Dersi Öğretim Programı'nda yer alan değerler aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 2: Seçmeli Hukuk ve Adalet Dersi Öğretim Programı Değerleri

1. Adalet	12. Merhamet
2. Bağımsızlık	13. Özgürlük
3. Barış	14. Öz Güven
4. Bilimsellik	15. Sabır
5. Cesaret	16. Saygı
6. Dayanışma	17. Sevgi
7. Duyarlılık	18. Sorumluluk
8. Doğruluk	19. Tarafsızlık
9. Dürüstlük	20. Vicdanlı olma
10. Eşitlik	21. Yardımseverlik
11. Güven	

ÖĞRETİM PROGRAMI'NDA REHBERLİK

Öğretim programlarında ele alınacak rehberlik çalışmalarının içeriği okulun özellikleriyle öğrencilerin gelişim dönemleri ve ihtiyaçlarına göre farklılık göstermektedir. Çünkü programlardaki açıklamalar doğrultusunda öğrencilerin kazanımları edinebilmeleri için gerçekleştirilecek rehberlik çalışmalarının içeriği bu dönemdeki çocukların gelişim özelliklerine uygun, akademik başarılarını destekleyici ve eğitim amaçlarıyla uyumlu biçimde hazırlanmalıdır.

Seçmeli Hukuk ve Adalet Dersi Öğretim Programı'nda öğrencinin kendini tanıması, ilgi, yetenek ve özelliklerini keşfetmesi, geliştirmesi amaçlanır. Programda, kişisel ve sosyal rehberlik alanında özellikle benlik saygısı, öz denetim, öz yönetim, sorun çözme ve karar verme gibi kişiliğin çeşitli yönlerini etkileyecek alanlarda bireysel gelişimi sağlamaya yönelik çalışmalar önemli bir yer tutmaktadır. Öğrencilerde sosyal ilgi ve ait olma duygusunu geliştirme, başkalarının ihtiyaçlarına duyarlı olma, iletişim kurma, işbirliği yapma gibi sosyalleşme sürecini kolaylaştırmaya önem verilmektedir. Programda öğrencilerin hukuk ve adalete özgü meslekleri tanıması ve mesleki alternatifleri incelemesi gibi amaçların gerçekleşmesini içeren mesleki rehberlik çalışmaları da yer almaktadır.

ÖĞRETİM PROGRAMI'NDA ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME YAKLAŞIMI

Öğretim programlarındaki bilgi, beceri ve değerlerin istenilen düzeyde kazandırılması temel amaçtır. Bu amaç doğrultusunda, öğrencilerin aktif olduğu öğretim yaklaşımlarının uygulanması, öğrenme ortamlarının ve materyallerin amaca uygun seçilmesi, becerilerin ve kazanımların süreç içerisinde izlenmesi ve öğrencilerin gelişimlerinin kontrol edilmesi gerekmektedir. Bu nedenle öğrenme ve öğretme süreciyle ölçme ve değerlendirme uygulamalarının eş güdümlü ve birbirini destekler nitelikte olması gerekir.

Eğitim öğretim sürecinde ölçme ve değerlendirme faaliyetleri tanıma, izleme ve sonuç odaklı olmak üzere üç farklı şekilde yapılabilmektedir. Tanıma amaçlı değerlendirme öğretim programlarında vurgulanan öğrencilerin üst düzey düşünme becerileri, kazanımlar ve değerler açısından ön öğrenmelere ilişkin düzeylerinin belirlenmesidir. İzleme amaçlı değerlendirme, asıl amacı öğrencilere not vermek olmayan, dönemin başından sonuna kadar öğretimi geliştirmek, öğrencilerin öğrenme eksikliklerini belirlemek, ilgi ve yeteneklerini ortaya çıkarmak amacıyla süreç odaklı olarak yapılan değerlendirmedir. Sonuç odaklı değerlendirmede ise öğrenme öğretme süreci sonunda, öğrenmenin ne düzeyde gerçekleştiği tespit edilmekte ve öğrencilerin başarı düzeyleri belirlenmektedir.

Seçmeli Hukuk ve Adalet Dersi Öğretim Programı hukuk ve adalet bilinci gelişmiş hukuk okuryazarı öğrenciler yetiştirmeyi esas alan bir program anlayışına sahip olduğu için bireysel farklılıkları dikkate alan öğrenci merkezli bir eğitim öğretim anlayışını benimsemekte, ölçme ve değerlendirmede de tanıma, süreç ve sonuç odaklı yaklaşımların birlikte kullanılmasını öngören çoklu değerlendirmeyi esas almaktadır.

Hukuk ve adaletle ilgili bilgi, beceri ve değerlerin kazandırılma sürecinde öncelikle öğrencilerin konulara ilişkin önbilgilerini tespit etmek amacıyla hazırbulunuşluk düzeylerinin belirlenmesi önem arz etmektedir. Ölçme ve değerlendirme sürecinde öğretmen, kazanımların gerçekleşme düzeyini ve öğrencilerin gelişimini süreç içerisinde izlemeli, öğrenme eksikliklerini ve güçlüklerini belirleyerek eksiklikleri gidermek veya öğrenmeyi geliştirmek amacıyla düzenlemeler yapmalıdır. Öğretmen, öğrenciler üzerinde bir ölçme ve değerlendirme baskısı oluşmaması amacıyla etkinliklerin ve gözlemlerin kullanılmasına öncelik vermelidir. Öğrencilerin bilgi, beceri ve değerleri ne düzeyde kazandıkları; sınıf içinde yapılacak çeşitli etkinliklerde gösterdiği performans gözlemlenerek değerlendirilmelidir.

ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN UYGULANMASINDA DİKKAT EDİLECEK HUSUSLAR

Seçmeli Hukuk ve Adalet Dersi Öğretim Programı uygulanırken öğretmenlerin şunlara dikkat etmeleri gerekmektedir:

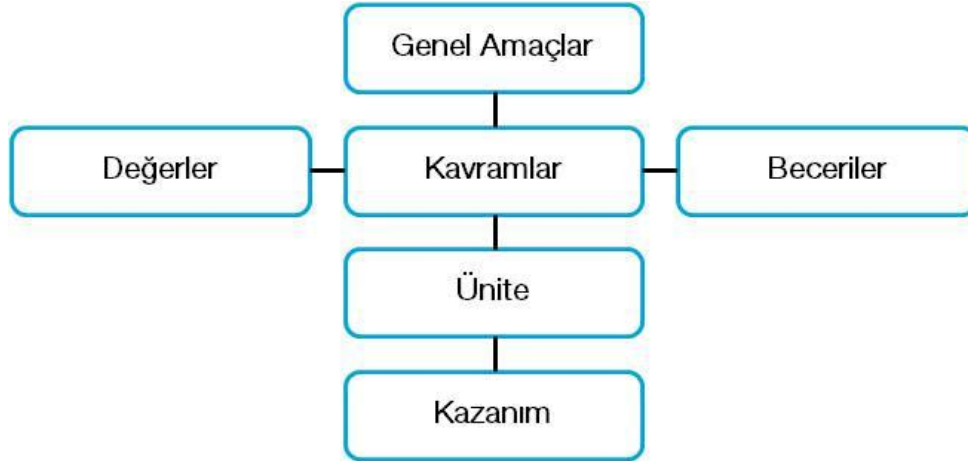
1. Bu derste öğrencilerin doğrudan hukuk kavramlarını bir hukuk uygulayıcısı gibi bilmesine gerek yoktur. Öğrencilerin, hukuk ve adalet kavramları konusunda bir farkındalık oluşturacak kadar kavram bilgisine sahip olması yeterlidir. Ders işlenirken öğrencilerin; merak eden, sorgulayan, eleştirel ve yaratıcı düşünebilen, tartışan, sorun çözebilen kişiler olma yönündeki becerilerine katkı yapma amaçlanmalıdır.
2. Kazanımlar doğrultusunda yapılacak etkinliklerle okul ve yaşam arasında bağlantı kurulmasına özen gösterilmelidir. Bu dersin öğretim sürecinde, konular günlük yaşamla ilişkilendirilerek karşılaşılan sorunların çözümünde, hakların aranması ve hukuki süreçlerin takibinde günlük yaşamdan örneklerin ele alınmasına dikkat edilmelidir.
3. Öğrencilere hukuk kurallarına uyulmadığı takdirde bir yaptırımla karşılaşabileceği ve uygulanacak yaptırımın da olağan hayatını ve geleceğini etkileyebileceği hatırlatılmalıdır.
4. Dersin işlenişinde okul içi ve okul dışı uygulamalar yapmaya özen gösterilmelidir. Bu bağlamda drama, örnek olay, sınıflarda temsili mahkemelerin oluşturulması, yargı sistemindeki kurumlara ziyaret, yargı sisteminde çalışanlarla söyleşi, misafir konuşmacı çağırma gibi yaklaşım ve etkinlikler kullanılabilir.

5. Yargılama sisteminin işleyişi ve bu sistemde çalışan kişilerin rolleri ile ilgili adliye ziyareti şeklinde bir etkinlik düzenlenmesi durumunda adliye yetkililerince öğrenciler için pedagojik açıdan herhangi bir probleme neden olmayacak bir ziyaret ortamının temin edilmesi halinde adliye ziyaretleri gerçekleştirilebilir.
6. Dersin işlenişi sırasında kazanıma ilişkin seçilen örnekler üzerinde titizlikle durularak hukuk sisteminin karmaşıklığı, süreçlerden bunalma ve korku gibi etkenlerin öğrencilerde hak aramaktan çekinme duygusu oluşturmamasına özen gösterilmelidir.
7. Öğrenme öğretme sürecinin daha etkin ve verimli olabilmesi için derste; hukuk terimleri sözlüğü, kanunlar, ilgili resmi internet siteleri gibi kaynaklar ile hâkim, savcı ve avukat gibi kişilerden yararlanılabilir.
8. Sınıf ortamında kazanımlara uygun öğretim yapılmalı, sonuç odaklı ölçme-değerlendirme yöntemlerini kullanmanın yanı sıra süreç odaklı ölçme-değerlendirme yöntemlerinin kullanılmasına da önem verilmelidir.
9. Programda yer alan bazı kazanımlarda açıklamalar bulunmaktadır. Bu bağlamda öğrenme öğretme sürecinde açıklamalarda yer alan sınırlamalara ve yönlendirmelere dikkat edilmelidir.
10. Özellikle araştırma içerikli kazanımlara yönelik öğrencilere verilen görevlerde; araştırma sonuçlarını afiş, poster, pano, broşür, gazete, tablo, grafik vb. materyaller ile sunu yapma gibi etkinliklerle desteklemelerine özen gösterilmelidir. Ayrıca imkânlar ölçüsünde öğrencilerin sunularını bilgi ve iletişim teknolojileri destekli olarak yapmalarına olanak sağlanmalıdır.
11. Program uygulanırken özel gereksinimi olan öğrenciler için pozitif ayrımcılık yapılmalı, etkinlikler yapılırken insan haklarına ve öğrencilerin özel hayatına saygılı olunmalı, öğrencilerin ilgi, istek ve ihtiyaçları doğrultusunda etkinlikler hazırlanmalı ve planlamalar yapılmalıdır.

ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN YAPISI

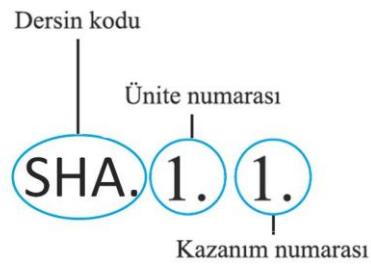
Seçmeli Hukuk ve Adalet Dersi Öğretim Programı'nın içeriği, genel amaçlar, kavramlar, beceriler ve değerler çerçevesinde yapılandırılmıştır. Bunlara dayalı olarak ünite ve kazanımlar oluşturulmuştur.

Şema 1: Seçmeli Hukuk ve Adalet Dersi Öğretim Programı'nın Organizasyon Yapısı

Ünite temelli yaklaşım esas alınarak hazırlanan programda 'Yaşamımızda Hukuk ve Adalet', 'Haklarımız ve Sorumluluklarımız', 'Hukuki Sorunlarımız' ile 'Hukuki Çözümlerimiz' şeklinde dört ünite belirlenmiştir. Numaralandırma sisteminde kazanımlar; dersin kodu, ünite ve kazanım numarası esas alınarak kodlanmıştır. Kazanımlarla ilgili sınırlamalar ve açıklamalar kazanımı izleyen satırda italik yazı karakteriyle ifade edilmiştir.

Ünite içerisinde verilen kazanımlar şu şekilde numaralandırılmıştır:

Bununla birlikte kazanımların kapsamlarının belirlenerek somutlaştırılması amacıyla gerek görülen yerlerde kazanım ifadelerinin altında açıklamalar da yapılmıştır.

Seçmeli Hukuk ve Adalet Dersi Öğretim Programı üniteleri ve süreleri aşağıdaki tabloda açıklanmıştır.

Tablo 3: Seçmeli Hukuk ve Adalet Dersi Öğretim Programı Ünite Adları, Kazanım Sayıları, Öngörülen Süre/Ders Saati ve Ders Saati Yüzdeleri

Ünite No	Ünite Adı	Kazanım	Ders Saati	Süre Oranı %
1	Yaşamımızda Hukuk ve Adalet	6	18	25,00
2	Haklarımız ve Sorumluluklarımız	5	16	22,22
3	Hukuki Sorunlarımız	4	18	25,00
4	Hukuki Çözümlerimiz	6	20	27,78
Toplam		21	72	100

KAZANIM VE AÇIKLAMALARI

1. ÜNİTE: YAŞAMIMIZDA HUKUK VE ADALET

SHA.1.1. Adaletli olmanın birey ve toplum yaşamına etkilerini tartışır.

Adaletli olmanın haklara saygılı olmayı ve insan onuruna uygun davranmayı beraberinde getirmesi üzerinde durulur.

SHA.1.2. Adaletin daha etkili gerçekleştirilmesine yönelik özgün öneriler geliştirir.

SHA.1.3. Adaletin sağlanmasında pozitif ayrımcılığın önemini örneklendirir.

Pozitif ayrımcılık kapsamında kadınlar, çocuklar, yaşlılar, şehit yakınları ve gaziler ile özel gereksinimli bireyler üzerinde durulur.

SHA.1.4. “Adalet”, “Eşitlik” ve “Hukuk” kavramlarını ilişkilendirir.

SHA.1.5. Adaletin sağlanmasında hukukun rolünü kavrar.

SHA.1.6. Hukuk kurallarının toplumsal düzenin sağlanmasındaki önemini tartışır.

Kazanım işlenirken günlük yaşamla hukuk kuralları ilişkilendirilir ve hukuk kurallarına uymanın özgürlüğün ihlali olmadığı vurgulanır.

2. ÜNİTE: HAKLARIMIZ VE SORUMLULUKLARIMIZ

SHA.2.1. Hak ve sorumluluk kavramlarını ilişkilendirir.

Haklarının yanında sorumluluklarının olduğu bilincine varması gerektiği vurgulanır.

SHA.2.2. Hakların hukukla güvence altına alındığını örneklendirir.

Anayasa, kanun (yasa) ve hukuk devleti kavramları açıklanır. Düşünce özgürlüğü, kişi dokunulmazlığı, mülkiyet hakkı, ailenin korunması ve çocuk hakları, özel hayatın gizliliği, tüketici hakkı gibi hakların korunmasına genel olarak yer verilir.

SHA.2.3. Haklarını hukuki yollarla aramanın gerekliliğini kavrar.

“Adil Yargılanma Hakkı” ve bununla ilişkili “Hak Arama Hürriyeti ile Sınırları”, “Savunma Hakkı” ve adli yardımdan da bahsedilir.

SHA.2.4. Haklarını aramak için gerekli hukuki bilgi ve belgelere erişme yollarını kullanır.

Kurumların konuyla ilgili yazılı, görsel ve çevrimiçi kaynaklarından (E-Devlet Uygulamaları, CİMER, BİMER, UYAP vb.) bahsedilir.

SHA.2.5. Hakların aranmasında ve adaletin sağlanmasında sorumluluk üstlenir.

Şikâyet, ihbar, tanıklık, dilekçe, dava ve itiraz hakkından bahsedilir. Ayrıca yargılama özneleri olan davacı, davalı, sanık ve mağdur kavramlarına değinilir.

3. ÜNİTE: HUKUKİ SORUNLARIMIZ

SHA.3.1. Hukukla ilgili karşılaşılabileceği özel durumları fark eder.

Toplumsal cinsiyet eşitsizliği, erken yaşta ve zorla evlilik, mağdur çocuklar, suça sürüklenen çocuklar, çocukların çalışması ve sosyal güvenliği ile aile-içi ve okulda ihmal, istismar ve şiddet gibi konular üzerinde durulur. Ayrıca şiddet türleri ile şiddetten korunma yolları kadın ve çocuklar açısından ele alınır.

SHA.3.2. Sorumluluklarının bilincinde bir birey olarak hukuka aykırı durumların oluşmaması için özen gösterir.

Akran zorbalığı, hakaret, imza atmanın hukuki bağlayıcılığı, gerçek ve sanal ortamda kişisel verilerin korunması ve paylaşılması gibi konular üzerinde durulur.

SHA.3.3. Hukuka aykırı durumların ortaya çıkma nedenlerini analiz eder.

Hukuka aykırılık kavramı açıklanarak hukuka aykırı durumların kaynağında, bireylerin sorumluluklarını yerine getirmemesinin olduğu da vurgulanır.

SHA.3.4. Hukuka aykırı durumların bireysel, toplumsal ve ekonomik sonuçlarını değerlendirir.

Hukuki yaptırım türlerinden ceza, icra ve tazminat üzerinde durulur. Cezaların şahsiliği ve masum sayılma hakkı kısaca açıklanır.

4. ÜNİTE: HUKUKİ ÇÖZÜMLERİMİZ

SHA.4.1. Hukuki uyuşmazlıkları barışçıl yollarla çözer.

Uyuşmazlıkların çözümünde makul olmanın ve uzlaşma yöntemlerine başvurmanın gerekliliği vurgulanır. Çatışma çözme, uzlaşma ve arabuluculuk yöntemlerinden bahsedilir.

SHA.4.2. Hukuki uyuşmazlıkların çözümünde görevli kurum ve kuruluşları tanır.

Birey-birey, birey-toplum ve birey-devlet uyuşmazlıklarının çözümünde görevli idari kurumlar ve yargı sisteminin ele aldığı sorunlara ilişkin genel bilgi verilir.

SHA.4.3. Hukuki uyuşmazlıkların çözümünde görevli kurumların işleyişini açıklar.

Mahkemeler, savcılık ve icra dairelerinin yaptığı işlemlere ilişkin genel bilgi verilir.

SHA.4.4. Yargı sistemiyle ilgili meslekleri araştırır.

Hâkim, cumhuriyet savcısı, avukat, icra memuru, zabıt kâtabi, mübaşir, infaz ve koruma memuru gibi yargı çalışanlarıyla adli kolluk kuvvetlerinin rolleri kısaca açıklanır.

SHA.4.5. Yargı sistemindeki kurumları işlevleri açısından karşılaştırır.

Anayasa Mahkemesi, Yargıtay, Danıştay, Adalet Bakanlığı, Sayıştay, İstinaf Mahkemeleri, Adliyeler, Barolar ve Noterler gibi kurumların işlevleri kısaca açıklanır.

SHA.4.6. Yargılama sisteminin adaletin sağlanmasındaki rolünü değerlendirir.

Yargılama sisteminin bireylerin haklarını koruduğu açıklanır. Ayrıca adalete/yargıya güven ile yargı bağımsızlığı ve tarafsızlığı vurgulanır.

